

Pedagogisch beleid

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	3
2. Visie	4
3. Pedagogische Basisdoelen	5
3.1 Emotionele veiligheid	5
3.2 Sociale competenties	5
3.3 Persoonlijke competenties	6
3.3.1 Cognitieve competenties	6
3.3.2 Lichamelijke competenties	6
3.3.3 Creatieve competenties.....	7
3.3.4 Communicatieve competenties.....	7
3.4 Het overbrengen van algemene normen en waarden	7
4. Inrichting.....	8
5. Stamgroepen	8
5.1 Opvang in andere stamgroep	10
5.2 Verlaten en samenvoegen stamgroep	10
6. Wennen	11
7. Dagritme	12
7.1 Dagritme Babygroep	12
7.2 Dagritme Peutergroep.....	12
8. Observeren en volgen van kinderen	12
8.1 Kinderen met opvallend gedrag.....	13
8.2 Meldcode Kindermishandeling.....	14
9. Personeel	14
9.1 Pedagogisch medewerker - kind ratio	15
9.2 Pedagogisch beleidsmedewerker en Pedagogisch Coach	15
9.3 3 uren norm	16
10. Hygiëne & Veiligheid	16
11. Voeding.....	17
11.1 Traktatie.....	17
12. In de praktijk.....	18

1. INLEIDING

Kikeboo is ontstaan uit het idee om voor kinderen een veilige en vertrouwde omgeving te creëren waarin ze gestimuleerd worden om zichzelf optimaal te ontwikkelen en om ouders ondersteuning en advies bij de opvoeding aan te bieden. Een kinderdagverblijf waar ouder en kind zich thuis voelen en deskundigen bij de hand zijn aan wie alle vragen over de opvoeding en ontwikkeling gesteld kunnen worden. In dit algemene pedagogisch beleid willen wij laten zien welke uitgangspunten en doelen ten grondslag liggen aan het pedagogisch handelen van onze medewerkers. Het algemene pedagogisch beleid en het pedagogisch werkplan vormen samen het pedagogisch beleid. Hoe en vanuit welke visie we werken, is beschreven in het algemene pedagogisch beleid. De praktisch uitwerking daarvan is vastgelegd in ons pedagogisch werkplan. In dit werkplan staat beschreven hoe de pedagogisch medewerkers inspelen op de behoefte van ieder kind om de pedagogische basisdoelen te bereiken.

Het pedagogisch beleid is opgesteld door Anjuli Stellwag, oprichter van Kikeboo en ontwikkelingspsychologe, en Eline Grooten, leidinggevende bij Kikeboo en orthopedagoge. Aangezien de pedagogisch medewerkers dagelijks in de praktijk werken, hebben we hun inzichten meegenomen bij het schrijven van dit beleid. Tevens is het beleid voorgelegd en besproken met onze oudercommissie.

Samen met onze pedagogisch medewerkers willen wij de kinderen, die bij ons naar het kinderdagverblijf komen, in een vroeg stadium van hun leven verschillende vaardigheden meegeven. Kinderen hebben van zichzelf al heel veel in huis. Wij bieden ze een veilige, maar ook een stimulerende omgeving waar ze de mogelijkheid krijgen om dit tot uiting te laten komen en de wereld om zich heen te ontdekken. Bij ons op het kinderdagverblijf kunnen ze zichzelf zijn en samen met andere kinderen spelenderwijs leren, ervaren, onderzoeken en uitproberen. We vinden het van belang dat we elk kind het gevoel geven dat het gezien wordt en dat er geluisterd wordt naar elkaar. Uiteraard zijn er ook duidelijke grenzen, maar die maken de wereld juist overzichtelijk en voorspelbaar voor kinderen. Vanuit die veiligheid kunnen ze zich optimaal ontwikkelen. Daarbij voelen wij, als deskundige, de verantwoordelijkheid om eventuele signalen in de ontwikkeling van de kindjes tijdig op te vangen en deze te delen met ouders. Kortom wij bieden een omgeving waarin kinderen zelfvertrouwen opbouwen en op ontdekkingstocht kunnen gaan, alleen, met leeftijdsgenootjes en met pedagogisch medewerkers die met veel passie hun werk uitoefenen.

Utrecht, juni 2019

Anjuli Stellwag
Directeur Kikeboo

Eline Grooten
Leidinggevende Kikeboo

2. VISIE

Kikeboo is niet bedoeld als ‘parkeerplaats’ voor baby’s en peuters van werkende ouders, maar als een partner in de opvoeding. Het kinderdagverblijf deelt de verantwoordelijkheid in de opvoeding en de ontwikkeling van de kinderen. Dat is kenmerkend voor ons kinderdagverblijf, vandaar ook het bijbehorende Bureau Opvoed Ondersteuning (BOO), hiermee bieden wij voor onze ouders laagdrempelige en deskundige ondersteuning bij de opvoeding. Daarnaast zal er vanuit BOO elk kwartaal een nieuwsbrief verschijnen met leuke en interessante onderwerpen met betrekking tot de opvoeding en ontwikkeling van de kindjes.

De eerste levensjaren van kinderen zijn van groot belang voor hun verdere ontwikkeling. In deze jaren wordt de basis gelegd voor de rest van hun leven. Daarom vinden wij het van groot belang om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling en ze de vrijheid te geven om te spelen, te ontdekken en te beleven. Goede kinderopvang biedt kinderen de mogelijkheid om cognitieve, motorische, emotionele en sociale vaardigheden te leren.

Kinderen verkeren op een kinderdagverblijf in een groep en hebben hierdoor vanzelfsprekend de gelegenheid om van elkaar te leren, samen te spelen, op hun beurt te wachten, ruzie te maken, zich in te leven in de ander, verschillen te respecteren en om vriendjes te maken. Ook prikkelt de aanwezigheid van andere, eventueel oudere, kinderen het imiteren van elkaar. Kinderen leren dit alles niet alleen door het spel met andere kinderen, maar ook door het daadwerkelijke samenzijn in een groep. Ze werken samen met andere kinderen, ze leren verantwoordelijkheid te nemen, ze zien wat de consequenties van bepaalde gedragingen zijn voor anderen, ze kunnen elkaar uitdagen, samen plezier maken en ze leren bijvoorbeeld ook andere kinderen te troosten. Door al deze redenen draagt een goed kinderdagverblijf iets extra’s bij aan de ontwikkeling van kinderen.

Het kinderdagverblijf moet een liefdevolle, veilige maar ook uitdagende omgeving zijn, waar zowel ouders als kind zich thuis voelen. Wij hechten veel waarde aan een goede band met ouders en wederzijds vertrouwen. Ouders geven wij het vertrouwen dat hun kindje bij ons in goede en deskundige handen is. Een goede samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en ouders heeft een positief effect op het welbevinden van het kindje. Wij zorgen dagelijks voor een warm welkom, zowel bij het brengen als het ophalen. Graag horen wij op die momenten over de thuissituatie, bijvoorbeeld hoe ontwikkelt en speelt het kindje thuis, of hoe gaan ouders thuis met hun kindje om in verschillende situaties. Door deze informatie kunnen wij de verzorging op het kinderdagverblijf zoveel mogelijk afstemmen op de thuissituatie. Het geven van informatie is uiteraard een uitwisseling, want natuurlijk vertellen wij dagelijks ook zo uitgebreid mogelijk over het kindje. Door deze zorgvuldige afstemming met ouders over het welbevinden van het kindje, de voeding, en bijvoorbeeld de slaap- en eetritmes zorgen wij ervoor dat kindjes met plezier bij ons zijn. Zelfvertrouwen en veiligheid zijn voor kinderen zeer belangrijke elementen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Wij willen kinderen zelfvertrouwen geven door ze de mogelijkheid te bieden om fouten te maken en om daarvan te leren. Dit doen we door ze hulp en ondersteuning aan te bieden bij moeilijke opgaven en door ze steeds meer zelfstandig te laten doen, bijvoorbeeld aan- en uitkleden of brood smeren, maar ook conflicten en problemen oplossen. Kinderen krijgen hierdoor inzicht in wat ze wel en niet zelfstandig kunnen. Bij wat ze (nog) niet zelfstandig kunnen, bieden de pedagogisch medewerkers de kinderen uiteraard ondersteuning en begeleiding.

Er zijn verschillende ontwikkelingsgebieden waarin bepaalde vaardigheden kunnen worden verworven. Wij stimuleren kinderen op de juiste wijze om ze alle vaardigheden, van de betreffende ontwikkelingsgebieden, eigen te laten maken. We stellen geen einddoelen vast die kinderen bereikt moeten hebben op een bepaalde leeftijd of op het moment dat ze naar de kleuterschool gaan. Ons streven is juist om ieder kind zo goed mogelijk voor te bereiden op de schoolperiode en ieder kind de mogelijkheid te hebben gegeven om zich optimaal bij ons te kunnen ontwikkelen. De ontwikkeling

van kinderen is uiteraard per kind verschillend. Ze ontwikkelen zich in hun eigen tempo en wij bieden kinderen hier de ruimte voor. We vinden het echter wel van belang dat kinderen geobserveerd worden en actief gestimuleerd worden en dat waar nodig eventueel geïntervenieerd kan worden door pedagogisch medewerkers.

3. PEDAGOGISCHE BASISDOELEN

Kikeboo richt zich op de ontwikkeling van kinderen, waarbij het van belang is dat kinderen op de juiste wijze worden gestimuleerd in hun ontwikkeling en dat ze de ruimte krijgen om zichzelf te ontwikkelen. De verschillende activiteiten, die op de groepen worden aangeboden door de pedagogisch medewerkers, zijn gericht op de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden. Het is de bedoeling dat onderstaande beschrijving van vaardigheden en ontwikkelingsgebieden ons inspireert in het werken met de kinderen en dat we de aandacht vestigen op het grote scala aan vaardigheden dat door jonge kinderen al verworven kan worden.

Het pedagogisch beleid van Kikeboo heeft de volgende opvoedingsdoelen als uitgangspunt:

- Een gevoel van emotionele veiligheid creëren voor de kinderen
- Het stimuleren van sociale competenties van de kinderen
- Het stimuleren van de ontwikkeling van persoonlijke competenties van de kinderen
- Het overbrengen van algemene normen en waarden.

3.1 EMOTIONELE VEILIGHEID

Kinderen behoren zich veilig en vertrouwd te voelen in hun dagelijkse omgeving, hiertoe behoort uiteraard ook het kinderdagverblijf. Alleen als ze zich veilig voelen, kunnen ze zich op de juiste wijze ontwikkelen en kunnen ze de aangereikte stimulering optimaal benutten. Kinderen laten zich snel remmen als ze zich niet veilig voelen, ze kunnen bijvoorbeeld bang worden om fouten te maken, zichzelf niet volledig durven uiten of zich terugtrekken van sociale gebeurtenissen. Op de groepen is het daarom belangrijk dat er vertrouwen, rust en veiligheid wordt uitgestraald. In eerste instantie is het van belang om ouders het vertrouwen te geven dat er goed voor hun kindje zal worden gezorgd. Op het moment dat ouders namelijk vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers zullen kinderen dit gevoel overnemen. Kinderen voelen zich veilig als er tussen hun ouders en de pedagogisch medewerkers een positieve, respectvolle omgang is. Ook zichtbare verbindingen met thuis zijn van belang voor het kind. Kinderen mogen van thuis hun knuffel(s), speen en/of doekjes meenemen om ze een vertrouwd gevoel te geven. Tevens is het van belang dat de kinderen zich kunnen hechten aan de vaste pedagogisch medewerkers die ze een aantal dagen in de week zien. Stabiliteit in personeel is daarom belangrijk. Pedagogisch medewerkers zullen ook tijd en aandacht aan de hechting besteden om de kinderen op deze wijze een veilig gevoel te geven.

3.2 SOCIALE COMPETENTIES

Onder sociale competenties verstaan we de sociale omgang met anderen, zoals het begrip en het besef van met elkaar verbonden zijn of van elkaar afhankelijk zijn, de bewustwording van de eigen identiteit, het aanvoelen en begrijpen van anderen, het imiteren van anderen, initiatief nemen, maar ook volgen, samen spelen, samen delen, problemen met elkaar oplossen, het aanbieden van hulp, maar ook het accepteren van hulp als die wordt aangeboden.

Het kinderdagverblijf is een zeer geschikte plek om deze vaardigheden aan te leren, aangezien kinderen op een kinderdagverblijf in groepen verkeren waarin rekening met elkaar moet worden gehouden, ze zullen conflicten met elkaar moeten oplossen en enerzijds initiatief kunnen nemen en anderzijds ook kunnen leren volgen. Bovendien zullen kinderen vaak te maken krijgen met de gevoelens van anderen. Het is de taak van de pedagogisch medewerkers om deze sociale interacties op een goede manier te begeleiden. De medewerkers zorgen voor een goede sfeer op de groep en

bevorderen kinderen in het samen spelen. Ze zorgen ervoor dat de aandacht afwisselend op alle kinderen wordt gericht, door begroetingen en afscheid, door kinderen verhalen te laten vertellen of door aandacht te geven aan het spel van de kindjes. Daarnaast kunnen ze ook met kinderen meespelen om zo het spel te begeleiden. Door de omgang met andere kinderen, zowel oudere als jongere, en door de omgang met de groepsleiding leren kinderen wat voor effect hun gedrag heeft op anderen. Op deze jonge leeftijd zullen ze ook al vriendschappen kunnen maken.

Nauw verbonden met de sociale ontwikkeling is de emotionele ontwikkeling. Dit gebied heeft meer te maken met de kinderen zelf. Hoe ervaren kinderen zichzelf en hoe uiten en reguleren ze hun eigen gevoelens. Vaardigheden die verworven kunnen worden op het emotionele vlak zijn bijvoorbeeld zelfvertrouwen, controle hebben over de eigen impulsen en frustraties, de bewustwording van zichzelf, het leren en begrijpen van de verschillende soorten gevoelens en het vermogen om deze gevoelens te reguleren en op een sociale en gezonde manier te uiten. De pedagogisch medewerkers kunnen kinderen stimuleren en begeleiden in hun emotionele ontwikkeling. Dit doen ze bijvoorbeeld door de gevoelens van kinderen serieus te nemen en te benoemen. Maar ook door het aan bod te laten komen van verschillende emoties, bijvoorbeeld in spelvorm, zoals boos, verdrietig, bang, teleurgesteld, blij en gelukkig zijn. Tevens ondersteunen ze kinderen in hun emotionele ontwikkeling door het stimuleren van rollenspelen en fantasiespel en als laatste door alle kinderen te respecteren en te accepteren zoals ze zijn, waardoor ze vertrouwen in zichzelf krijgen.

3.3 PERSOONLIJKE COMPETENTIES

Dit gedeelte van de ontwikkeling bestaat uit een breed spectrum. Verschillende gebieden vormen namelijk samen de persoonlijke ontwikkeling, deze gebieden zijn de cognitieve, de lichamelijke, de creatieve en de communicatieve ontwikkeling. Al deze ontwikkelingsgebieden overlappen elkaar onderling. Tevens zal elk kind zijn eigen unieke ontwikkelingspad, in zijn eigen tempo doorlopen. De sociaal-emotionele en de morele ontwikkeling hebben uiteraard ook invloed op de persoonlijke ontwikkeling, maar worden in het pedagogisch beleid apart behandeld.

3.3.1 COGNITIEVE COMPETENTIES

Dit is de ontwikkeling van het verstandelijke vermogen. Zoals de ontwikkeling van taal, zowel op begripsniveau, als op spraak- en leesniveau, het opdoen van kennis over de fysieke wereld en wetmatigheden (zoals de zwaartekracht), de ontwikkeling van het geheugen, het leren oplossen van problemen, het leren benoemen en begrijpen van bedoelingen, de ontwikkeling van het logisch denken en het leren van hoeveelheden en verhoudingen.

Deze vaardigheden worden op het kinderdagverblijf gestimuleerd door veel tegen, en met, de kinderen te praten, door liedjes te zingen, boekjes voor te lezen, puzzels te maken, maar ook door dagelijkse gebeurtenissen te bespreken met elkaar, door kinderen steeds meer zelf oplossingen te laten bedenken voor problemen, door spelmateriaal aan te bieden waaruit kinderen woorden, kleuren, getallen, vormen, maar ook seizoenen leren. Het allerbelangrijkste vinden wij om kinderen veel zelfstandig te laten doen, te laten oefenen en op te lossen.

3.3.2 LICHAMELIJKE COMPETENTIES

De lichamelijke ontwikkeling heeft te maken met de motorische en zintuiglijke vaardigheden van kinderen. De motorische ontwikkeling is verder te specificeren in de grove motoriek en de fijne motoriek. De grove motoriek bestaat onder andere uit het hoofdje kunnen optillen, omrollen, kruipen, lopen, rennen, klimmen, springen en bijvoorbeeld huppelen. Maar de grove motorische ontwikkeling heeft ook te maken met ritmisch bewegen op muziek en het zelf aan en uit kunnen kleden. Al deze vaardigheden kunnen op verschillende wijze gestimuleerd worden door de pedagogisch medewerker, bijvoorbeeld door bij de allerkleinste het speelgoed zo te plaatsen, dat ze

worden uitgedaagd om zich om te rollen of om te beginnen met kruipen. Voor de oudere kinderen kan er gebruik worden gemaakt van gymblokken om op te klimmen en te klauteren en van de fietsjes in de buitenruimte, maar ook het dansen op muziek of het zingen van liedjes met specifieke bewegingen erin verwerkt.

De fijne motoriek bestaat uit bijvoorbeeld het in de mond kunnen stoppen van speelgoed, maar ook knippen en tekenen. Deze vaardigheden worden op het kinderdagverblijf gestimuleerd door de baby's bijvoorbeeld te laten spelen met een babygym, met rammelaars en door motorische spelletjes samen met ze te doen. Voor de wat grotere kinderen kan de fijne motoriek worden gestimuleerd door onder andere kralen rijgen, knutselen en het zelf leren openmaken van knopen en ritsen.

De zintuiglijke vaardigheden hebben te maken met het ontwikkelen van de zintuigen. Kinderen leren in korte tijd voelen, ruiken, horen, zien en proeven. De zintuigen kunnen verder ontwikkeld worden door het ontdekken van verschillende materialen (zacht of hard speelgoed, glad speelgoed of speelgoed met structuren), tastspelletjes, spelletjes met een blinddoek, maar natuurlijk ook simpelweg tijdens de eetmomenten aan tafel.

3.3.3 CREATIEVE COMPETENTIES

De creatieve ontwikkeling is de ontwikkeling van competenties die te maken hebben met het uitdrukken van gevoelens en gedachten op een andere manier dan door middel van taal. De creatieve ontwikkeling heeft te maken met allerlei uitingsvormen, zoals dansen, het maken van muziek, tekenen, verven, bouwen, knutselen. Op het kinderdagverblijf kunnen dergelijke activiteiten eenvoudig aangeboden worden. Denk bijvoorbeeld aan liedjes zingen met bewegingen erin verwerkt en allerlei knutselactiviteiten of fantasiespel.

Vaak zullen deze spelvormen in groepsverband worden aangeboden aan de kinderen, zodat een groepsactiviteit ontstaat, maar individueel is er ook voldoende aandacht voor de creatieve ontwikkeling. Dit is belangrijk aangezien de creatieve ontwikkeling meer individueel is dan de andere ontwikkelingsgebieden, het ene kind houdt nu eenmaal meer van dansen en zingen dan het andere kind en het ene kind kan de hele dag door knutselen en tekenen, terwijl het andere kind liever fysiek bezig is met bijvoorbeeld fietsen of klimmen. Daarom is het, bij het stimuleren van creatieve vaardigheden, van extra belang om kinderen de ruimte te geven om hun voorkeur te ontdekken en deze ook te respecteren.

3.3.4 COMMUNICATIEVE COMPETENTIES

De communicatieve ontwikkeling heeft te maken met het contact met anderen en uitdrukking geven aan eigen gedachten en gevoelens zowel verbaal als non-verbaal. De vaardigheden die hierbij horen, zijn het begrijpen en het gebruiken van taal in de communicatie met anderen, het begrijpen van non-verbale communicatie en het ook zelf kunnen toepassen, de motivatie om jezelf begrijpelijk te maken, het kunnen luisteren naar verhalen en het begrijpen van plaatjes of foto's eventueel in de context van een verhaal.

Al deze vaardigheden worden gestimuleerd door bekende dingen vaak te benoemen, zodat het begrip van taal vergroot wordt en kinderen deze woorden kunnen overnemen, maar ook door naar kinderen te luisteren en dit te verwoorden in grammaticaal correcte zinnen, door liedjes te zingen, door boekjes voorlezen en door dagelijkse gebeurtenissen te bespreken met elkaar.

3.4 HET OVERBRENGEN VAN ALGEMENE NORMEN EN WAARDEN

Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die men hecht aan bepaalde gedragingen of gebeurtenissen, waarden zijn cultuurgebonden en zullen van tijd tot tijd variëren. Normen vertalen

de waarden in regels hoe men zich hoort te gedragen. Voorbeelden van normen en waarden in de praktijk zijn bijvoorbeeld het leren van goede manieren, het leren van sociale regels en omgangsvormen, het kunnen gehoorzamen, het voor zichzelf op kunnen en durven komen, het bewust zijn van eigen gevoelens en inzicht in de gevolgen van eigen handelingen en gedragingen. Het kinderdagverblijf is wederom een geschikte plek om kinderen te stimuleren in het ontwikkelen van deze competenties. De pedagogisch medewerkers helpen kinderen bij het omgaan met andere kinderen, ze leren kinderen om iedereen in zijn waarde te laten. Ze laten kinderen zien wat het gevolg is van hun handelen voor anderen en voor zichzelf. Ze leren om op een nette manier iets te vragen, maar ook om iedereen te begroeten en om afscheid te nemen. Normen en waarden worden gedeeltelijk ook onbewust uitgewisseld door de omgang met elkaar en de regels op de groep.

4. INRICHTING

Wij vinden de inrichting van de groepen en de buitenruimtes van het kinderdagverblijf zeer belangrijk. De omgeving waar de kinderen verschillende dagen in de week zullen zijn, moet rust en veiligheid uitstralen. Daarnaast is het ook een omgeving waar kinderen kunnen verkennen en ontdekken. We willen met de inrichting een knusse en huiselijke sfeer creëren. Dit doen we door gebruik te maken van zachte materialen en warme tinten in de inrichting. Alle groepsruimtes in het kinderdagverblijf zijn licht en zo ruim mogelijk opgezet.

Op de babygroepen hebben we speelgoed en kindermeubilair staan dat de ontwikkeling van de kleintjes stimuleert, zoals materiaal om ze te laten ontdekken, zachte klimmaterialen voor de motorische ontwikkeling en bijvoorbeeld verschillende zachte en harde materialen om de ontwikkeling van de tast te stimuleren. Het speelgoed stemmen we uiteraard af op de leeftijd van de kinderen in de groep. Naast de bedjes op de slaapkamer, hangt er op elke babygroep een hangwieg om al wiegend in te snoezen en te slapen. Om in alle rust buiten te spelen, beschikken de babygroepen over een eigen buitenruimte aangrenzend aan de groepsruimte. Hier ligt baby(kunst-) gras en bijvoorbeeld loopautootjes.

Op de peutergroepen hebben we uiteraard ook speelgoed en kindermeubilair staan dat hun ontwikkeling stimuleert, zoals een kinderkeukentje, constructiemateriaal, speelgoed dat gebruikt kan worden in fantasiespel en bijvoorbeeld creatief materiaal. Op de peutergroepen worden hoekjes gecreëerd om in te spelen, zoals een leeshoekje, een poppenhoek, een hoek om te kunnen bouwen en een speelkleed om met de auto's op te rijden.

De peuters slapen op speciale stretchers op peutergroep de Maan. De kindjes die wakker mogen blijven, kunnen op peutergroep de Zon samen spelen. Vaak zijn dit uiteraard de oudste peuters en zullen er in die tijd 3+ activiteiten worden aangeboden.

De buitenruimte van de peuters is ingericht met een zandbak, een wilgenpoort en fietsjes om mee te rijden. Met mooi weer is het ook mogelijk om buiten te picknicken en kunnen de kindjes lekker met water spelen.

5. STAMGROEPEN

Op Kikeboo werken we met vaste stamgroepen, dat wil zeggen dat alle kindjes een eigen groep toegewezen krijgen, waar ze op hun dagen zullen worden opgevangen door de drie vaste medewerkers van die stamgroep. Dit biedt kindjes rust, veiligheid en zoveel mogelijk stabiliteit. Eventuele extra dagen of ruildagen zullen in principe ook plaatsvinden op de eigen stamgroep.

Ons pand biedt ruimte aan vier horizontale stamgroepen, twee babygroepen en twee peutergroepen. Op de babygroep zitten kinderen van 2 maanden tot ca. 21-24 maanden en dan schuiven ze door naar één van de peutergroepen waar kinderen tot hun 4e jaar spelen.

Op Kikeboo hebben we de volgende stamgroepen:

Babygroep De Sterretjes: maximaal 9 kinderen van 2 tot ca. 21 maanden en 3 pm'ers per dag*

Babygroep De Wolkjes: maximaal 9 kinderen van 2 tot ca. 21 maanden en 3 pm'ers per dag*

* Op dagen dat er 8 kindjes zijn of de groepssamenstelling dit toe laat werken er 2 pm'ers per dag.

Peutergroep De Maan: maximaal 12 kinderen van ca. 21 tot 48 maanden en 2 pm'ers per dag

Peutergroep De Zon: maximaal 13 kinderen van ca. 21 tot 48 maanden en 2 pm'ers per dag

Op horizontale groepen zitten kinderen van dezelfde leeftijdsgroep bij elkaar. Er heerst een evenwichtig dagritme, kinderen hebben de mogelijkheid om te spelen met verschillende leeftijdsgenootjes, er is veel individuele aandacht voor de kinderen, veel rust en er kunnen leeftijdsgerichte activiteiten worden aangeboden. Tevens is er aandacht voor de eigen ontwikkeling van kinderen, ze kunnen zich op hun eigen wijze en in hun eigen tempo ontwikkelen. We hebben er daarom bewust voor gekozen om ook de buitenruimtes te scheiden. De baby's hebben aangrenzend aan hun groepsruimte een eigen buitenruimte met speciaal baby kunstgras en speelmateriaal. De peuters hebben aangrenzend aan hun groepsruimte ook een eigen buitenruimte om te spelen, hier zijn fietsjes, een zandbak en een wilgenpoort. Tevens maken we regelmatig gebruik van de buurttuin (het Otter-Beverpark) die aan ons terrein grenst.

Wij zien echter ook het voordeel van verticale groepen en proberen dit voordeel te benutten: onze horizontale groepen hebben een ruime leeftijdsopbouw, zoals hierboven omschreven. De baby's krijgen bij ons de rust van een babygroep, maar kunnen zich, als ze wat ouder worden, toch optrekken aan de dreumesen op de groep en deze kunnen zich op hun beurt ontfermen over de jongere kinderen op de groep. Dit geldt uiteraard ook voor de dreumesen en oudere peuters op de peutergroep.

Van elke groep is 's ochtends een medewerker aanwezig om de eigen groep te openen en aan het einde van de dag is er nog van elke groep een medewerker aanwezig om de eigen groep te sluiten. De ervaring leert dat er het eerste en het laatste uur van de dag minder kinderen zijn en dat de groepen om die reden gezamenlijk kunnen openen en sluiten. De babygroepen voegen de eerste drie kwartier en de laatste drie kwartier van de dag samen op babygroep de Wolkjes en de peutergroepen op peutergroep de Zon. Als de groep drukker wordt gaan de medewerkers naar hun eigen groep. De kinderen kennen door deze samenvoeging de groepsleiding van de verschillende groepen en zijn vertrouwd met elkaar.

Er zijn dagelijks altijd minimaal twee groepen in bedrijf en daarnaast streven we ernaar dat er dagelijks minimaal een leidinggevende aanwezig is op Kikeboo. Hierdoor komt het bij ons niet voor dat er slechts één medewerker in het gehele pand aanwezig is. Bij overmacht, zoals ziekte, is een leidinggevende aanwezig om (tijdelijk) bij te springen of wordt zij opgeroepen. Als het nodig is, wordt uiteraard voor die dag een vaste invaller uit ons team, of bij nood een uitzendkracht, ingezet om ervoor te zorgen dat er voldoende medewerkers op de groep staan.

Op woensdag en vrijdag ziet de dag er op de peutergroepen, vanwege een lagere kindbezetting, anders uit dan de overige dagen van de week. De maan heeft op de die dagen een halve groep en er werkt dan een medewerker alleen. Als er op een groep iemand alleen staat, heeft diegene een tussendienst, zodat ze zoveel mogelijk kindjes en ouders 's ochtends en 's avonds zelf zien.

Als er op beide babygroepen of peutergroepen iemand alleen mag staan, dan heeft één medewerker de vroege dienst en de andere de late dienst. In de ochtend en aan het einde van de dag, als er dus maar één medewerker aanwezig is, zijn de groepen samengevoegd. Het kan ook zo zijn dat de

medewerkers er op deze dag(en) voor kiezen om de gehele dag samen te voegen en dus samen op één groep te gaan spelen. De stamgroepen blijven dan compleet (inclusief de vaste pedagogisch medewerker), maar zitten samen in één ruimte. Ouders tekenen hiervoor van te voren een toestemmingsformulier. Voor de zomerperiode inventariseren we het aantal kinderen dat komt in deze maanden. Waar mogelijk zullen de beide babygroepen en de beide peutergroepen samenwerken en/of samenvoegen of zullen medewerkers alleen werken op sommige dagen met halve kindbezetting.

Wij zorgen op dergelijke dagen uiteraard voor extra zichtbaarheid van deze medewerker (zie hiervoor het vier-ogen principe in ons veiligheidsbeleid). De leidinggevende of boventallige collega van een andere groep fungeert dan als achterwacht en kan hulp bieden op drukke momenten en helpt met het opvangen van de pauzes.

5.1 OPVANG IN ANDERE STAMGROEP

In de wet- en regelgeving staat vermeld: *“Een kind in de dagopvang moet worden opgevangen in één vaste groep kinderen”*. Elk kindje zit bij ons dan ook in zijn of haar eigen stamgroep met drie vaste pedagogisch medewerkers. De wet biedt ruimte om van deze regel af te wijken. Met schriftelijke toestemming van ouders mag (extra) opvang tijdelijk in een andere groep dan de stamgroep van het kind plaatsvinden. Bijvoorbeeld wanneer er teveel medewerkers tegelijk ziek zijn en we moeten improviseren of wanneer de groepen in de zomerperiode of op rustige dagen kleiner zijn en groepen kunnen samenvoegen tot één groep.

Mochten ouders een extra dag(deel) willen afnemen dan zal dit in principe op de eigen stamgroep zijn, maar mocht er een plekje vrij zijn op de buurgroep dan kan een kindje ook een dag op de buurgroep spelen. De twee babygroepen en de twee peutergroepen werken nauw samen en de medewerkers en kindjes kennen elkaar goed. Voor sommige ouders geldt zelfs dat een broertje of zusje ook op de andere groep zit, waardoor het helemaal vertrouwd aanvoelt. Uiteraard zal het per kindje verschillen of hij of zij zich daadwerkelijk prettig voelt op de buurgroep en maken we deze beslissing dan ook alleen in overleg met medewerkers en ouders.

Met toestemming van ouders mag (extra) opvang dus tijdelijk in een andere groep dan de stamgroep van het kind plaatsvinden. Mocht er gebruik gemaakt worden van opvang op een andere buurgroep dan wordt er schriftelijk toestemming gegeven door middel van een toestemmingsformulier.

5.2 VERLATEN EN SAMENVOEGEN STAMGROEP

De eet en drink momenten vinden altijd plaats op de eigen stamgroep (met mooi weer kan dit incidenteel een keer in de buitenruimte zijn), maar er zijn momenten waarop de kinderen niet in hun eigen groep verblijven. Dit geldt bijvoorbeeld rond de haal- en brengmomenten, bij het buiten spelen en het slapen van de peuters op de Maan en de wakkere kindjes op de Zon.

Naast de stamgroepen werken we ook groepsoverstijgend. Dit betekent bijvoorbeeld dat we de deuren tussen groepen weleens open zetten. Op deze manier wordt voor de kinderen meer bewegings- en speelruimte gecreëerd. Kinderen kiezen zelf wat ze willen doen, waar en met wie ze willen spelen. We bieden dit aan omdat kinderen de behoefte hebben om de wereld om zich heen te ontdekken en te verkennen. Het werkt positief voor de sociale ontwikkeling, ze gaan spelenderwijs relaties aan en kinderen leren de andere pedagogisch medewerkers beter kennen. Ook kunnen er bijvoorbeeld diverse activiteiten aangeboden worden die geschikt zijn voor verschillende leeftijdsgroepen. Door te werken met dergelijke leeftijdsgerichte activiteiten kunnen leeftijdsgenootjes van verschillende groepen samen iets doen dat gericht is op hun ontwikkelingsfase en hun interesses. We bieden de kinderen graag deze kansen om buiten hun basisgroep hun speel-

en leefomgeving uit te breiden.

Aan het begin en aan het einde van elke dag voegen de babygroepen samen, en ook de peutergroepen voegen op deze momenten samen. Door de kleinschaligheid van Kikeboo zijn alle medewerkers bekend en vertrouwd voor de kinderen, waardoor dit samenvoegen probleemloos verloopt. Door deze vertrouwdheid kunnen we kinderen ook de mogelijkheid bieden om af en toe hun stamgroep te verlaten om eens op een andere groep te spelen, bijvoorbeeld bij hun buurmeisje of grote broer, maar ook bijvoorbeeld een oudere peuter die mag helpen bij het geven van een flesje of een fruithap op de babygroep of juist een oudere dreumes die er aan toe is om af en toe met de peuters te spelen. Dit laatste biedt een kindje meer uitdaging en zorgt ervoor dat het wennen op de peutergroep straks minder spannend is.

We zorgen er continu voor dat we tijdens het groepsoverstijgend werken de vier pedagogische basisdoelen niet uit het oog verliezen. We sluiten aan op de behoeften en de mogelijkheden van de kinderen en letten op hun welbevinden en de veiligheid.

6. WENNEN

Wij begrijpen dat het niet makkelijk is om na een aantal maanden intensieve verzorging jullie kindje over te dragen aan anderen. Wij vinden het daarom van belang dat ouders wennen aan dit idee. Vanzelfsprekend moet ook het kindje wennen aan de nieuwe omgeving en de nieuwe verzorgers. Om deze redenen hanteren wij 'wendagen'. We hanteren in de basis twee wendagen voor nieuwe baby's en peuters. Onze ervaring leert dat dit voldoende is, maar de tijd die nodig is om te wennen, kan natuurlijk per kind verschillen. De wendagen vinden plaats vanaf de eerste contractdag. Er wordt uitgebreid de tijd genomen om informatie uit te wisselen over het ritme en de gewoonten thuis en het dagelijkse ritme bij ons op de groep. We willen zo veel mogelijk over het kindje horen, zodat we zo goed mogelijk bij zijn of haar behoeften kunnen aansluiten. Mocht een kindje meer tijd nodig hebben om te wennen, dan maken we hier nieuwe afspraken over met ouders.

Kindjes schuiven over het algemeen in de maand dat zij 21 maanden worden door naar de volgende groep, maar we kijken ontwikkelingsgericht. Het kan dus zo zijn dat een kindje er bijvoorbeeld al met 20 maanden aan toe is om door te schuiven naar de volgende groep, maar het kan ook zo zijn dat we een kindje juist wat langer op de babygroep laten en het pas met 23/24 maanden doorschuift naar de peutergroep. We overleggen met de pedagogisch medewerkers of een kind er aan toe is om door te schuiven naar de volgende stamgroep (peutergroep). Het ene kind is er nu eenmaal eerder aan toe dan het andere kind om door te schuiven naar de volgende groep. Deze individuele beoordeling vinden wij van groot belang, maar daarnaast zijn we uiteraard ook afhankelijk van de plaatsingsmogelijkheden, de groepssamenstelling en de leeftijdsopbouw van elke peutergroep. Indien mogelijk proberen we rekening te houden met al gevormde vriendschappen op de babygroepen. Twee maanden voordat het kindje gaat doorschuiven naar de peutergroep, ontvangen ouders een email met daarin informatie over het doorschuiven: per wanneer, naar welke groep en wanneer de wendagen zijn. De wendagen vallen uiteraard op de dagen dat het kind op Kikeboo aanwezig is en worden van tevoren aan de ouders bekend gemaakt. De medewerkers zullen zelf de overdracht doen naar de peutergroep en uitgebreid vertellen over kindjes, zowel schriftelijk (op het overgangsformulier) als mondeling. We streven ernaar om de overgang zo gemakkelijk mogelijk te laten verlopen. Dit doen we door met de kinderen van de babygroepen al regelmatig op de peutergroepen een kijkje te gaan nemen. Vlak voor de overgang wennen de kinderen in principe drie dagen op de nieuwe groep. We beoordelen per kindje hoe de overgang het prettigst zal verlopen: dit kan zijn door ouders het kindje 's ochtends al op de nieuwe groep te laten brengen of doordat medewerkers dit later op de dag doen, sommige kindjes wennen minder dan drie dagen en voor anderen is het beter om wat meer dagen te wennen. We nemen dergelijke beslissingen altijd in overleg met ouders. Na ongeveer drie maanden zal er in het schriftje van het kindje een uitgebreide

wenevaluatie worden geschreven. Hierin wordt besproken hoe het wennen is gegaan en hoe een kindje het nu doet op de groep.

7. DAGRITME

Wij vinden een dagritme van belang omdat dit kinderen houvast biedt. Herhalingen maken de wereld voorspelbaar en dus veilig. Daarom werken we op alle groepen met een vaste dagindeling voor eten, slapen en spelen. Op de babygroepen houden we zolang mogelijk rekening met het ritme van thuis. De jongste kinderen eten en slapen dan ook volgens hun eigen ritme. Voor de oudere kindjes op de babygroepen en de kinderen van de peutergroepen maken wij gebruik van een dagindeling. Onderstaande dagindelingen zijn uiteraard een richtlijn. Omdat we met kinderen werken blijven we altijd flexibel en we willen in de behoefte van de kinderen kunnen voorzien door af te kunnen wijken van de genoemde tijden.

7.1 DAGRITME BABYGROEP

Rond 9.00 uur gaan we aan tafel met de kinderen en beginnen we de dag. De kindjes krijgen een cracker en drinken water.

9:30 De kinderen die nog twee keer slapen gaan naar bed. Voor de overige kindjes is er tijd voor een activiteit en/of vrij spel binnen of buiten.

Rond 11.30 uur gaan we aan tafel voor een broodje en wat melk of water.

Tussen 12.00 en 14:00 gaan de oudere kinderen slapen, al naar gelang hun behoefte. Er wordt geprobeerd om de kinderen op de babygroepen in een eigen bedje te laten slapen.

Rond 14:30 uur gaan we aan tafel om water te drinken en fruit te eten.

15.00 de kinderen die nog twee keer slapen gaan naar bed. Voor de overige kindjes is er dan weer tijd voor een activiteit en/of vrij spel binnen of buiten.

Rond 17:00 uur gaan we nog een laatste keer aan tafel en eten we groenten en drinken eventueel nog wat water.

Bij de allerkleinste baby's volgen we het ritme van thuis en kijken we naar de behoefte van het kindje. Ook bij de oudere kindjes zullen we altijd naar de individuele behoefte kijken en soms dus afwijken van het dagritme als ze daar behoefte aan hebben.

7.2 DAGRITME PEUTERGROEP

Rond 9.30 uur gaan we aan tafel met de kinderen en beginnen we de dag. We zingen het 'goedemorgen liedje' en kijken even wie er allemaal zijn. De kindjes krijgen stukjes fruit en drinken een beker water.

10.00 uur: Tijd voor een activiteit en/of vrij spel binnen of buiten.

Rond 11.30 uur gaan we aan tafel voor een broodje en een beker melk of water.

Tussen 12.30 en 15:00 gaan de jongste kinderen slapen, al naar gelang hun behoefte. De peuters slapen op stretchers op peutergroep de Maan en elk kindje heeft zijn eigen lakenzakje. Speentjes en knuffels gaan uiteraard mee naar bed, maar daarna gaan ze weer in hun bakje.

De oudere kindjes blijven wakker en gaan spelen op de Zon.

Rond 15.30 uur gaan we aan tafel om water of (afgekoelde) thee te drinken en een cracker te eten

Vanaf 16:00 uur is er dan weer tijd voor een activiteit en/of vrij spel binnen of buiten.

Rond 17:00 uur gaan we nog een laatste keer aan tafel en eten we groenten en drinken eventueel nog wat water.

8. OBSERVEREN EN VOLGEN VAN KINDEREN

Kikeboo benoemt in haar visie het bieden van optimale ontwikkelingskansen, wat betekent dat ieder kind de aandacht en zorg krijgt die het nodig heeft. Pedagogisch medewerkers kijken goed naar de kinderen, hierdoor kunnen ze hun aanpak afstemmen op de behoeftes en mogelijkheden van de kinderen afzonderlijk en als groep. Gedurende de tijd dat het kind bij ons is geplaatst wordt de ontwikkeling goed gevolgd. Elk kind krijgt tijdens het intakegesprek met ouders op de groep een mentor toegewezen. Dit is één van de pedagogisch medewerkers van de stamgroep van het kindje. Deze mentor is het eerste aanspreekpunt voor ouders bij vragen, zij volgt de ontwikkeling van het kind en zal periodiek een gesprek voeren met ouders over het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. We willen namelijk graag weten of het kind zich prettig voelt en of de ontwikkeling goed verloopt. Onze medewerkers zijn alert op signalen die erop duiden dat er zorgen zijn rondom een kind. Als het kind doorschuift naar de volgende groep (de peutergroep) zal het kind opnieuw een mentor toegewezen krijgen. Ouders krijgen van de leidsters hierover een brief waarop staat wie de mentor is op de peutergroep.

Bij het brengen en halen is er gelegenheid om met ouders te praten over het kind. Naast deze regelmatige momenten van overleg, vinden wij het belangrijk om af en toe nog uitgebreider de tijd te hebben om met ouders te praten over de ontwikkeling van het kind. Het welzijn van elk individueel kind op de groep zal de mentor met behulp van observatielijsten beoordelen. De observaties worden door de mentor naderhand met de ouders van het kind besproken en in een verslag verwerkt. Dit gebeurt in ieder geval met 18 maanden en rond 3 jaar, dat wil zeggen eenmaal op de babygroep en eenmaal op de peutergroep. Aan de hand hiervan kunnen zowel ouders als pedagogisch medewerkers het kind optimaal begeleiden en verzorgen. Daarnaast vindt na ongeveer 3 maanden, na het wennen op de babygroep, maar ook bij de overgang naar de peutergroep, een wenevaluatie plaats.

Bij de overgang van ons kinderdagverblijf naar de basisschool en de Buitenschoolse opvang (BSO), of bij de overgang naar een ander kinderdagverblijf, wordt een overdracht geschreven en aan ouders meegegeven. Als hier behoefte aan is, zal er nog een eindgesprek plaatsvinden tussen ouder(s) en mentor. Hierin wordt de overdracht verder toegelicht en besproken.

Tevens zijn er regelmatig groepsbesprekingen op elke groep met de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende. Hier worden alle kinderen besproken en opvallende gedragingen en signalen nemen we dan serieus. De pedagogisch medewerkers voelen zich vrij om opvallendheden met elkaar en met de leidinggevende te bespreken op elk gewenst moment. Daarnaast ondersteunen Anjuli (ontwikkelingspsycholoog) en Eline (orthopedagoog) de pedagogisch medewerkers met vragen over de kinderen en hun ontwikkeling.

8.1 KINDEREN MET OPVALLEND GEDRAG

Een belangrijke functie van een kinderdagverblijf is het vroegtijdig herkennen van signalen die zouden kunnen wijzen op problemen in gedrag en/of ontwikkeling van het kind. Ook problemen in de thuissituatie kunnen worden gesignaleerd. Als een kind zich in vergelijking tot zijn leeftijdsgenoten anders gedraagt, dan valt zijn gedrag op. Opvallend gedrag is niet per definitie problematisch gedrag, maar wel is duidelijk dat het kind zich niet prettig voelt, achterblijft in zijn ontwikkeling of invloed heeft op het welbevinden van de andere kinderen in de groep.

Het is belangrijk dat ouders van het begin af aan op de hoogte worden gehouden van eventuele zorgen rondom hun kind. Tijdens de breng- en haalmomenten kunnen deze zorgen in eerste instantie op een laagdrempelige manier met ouders besproken worden. Signalen omtrent opvallend gedrag van een kind worden besproken met Anjuli en/of Eline en in de groepsbesprekingen. We vinden het belangrijk om goed contact te hebben met ouders over de ontwikkeling van hun kind, ook als er

zorgen zijn. Overleg met ouders leidt vaak al tot oplossingen, maar soms is er meer nodig. De pedagogisch medewerkers zullen het kind gedurende enige tijd extra observeren en de bevindingen met elkaar en Anjuli/Eline bespreken. Als blijkt dat medewerkers en/of ouders daar behoefte aan hebben, zal één van de leidinggevenden (ontwikkelingspsycholoog en orthopedagoge) het kindje komen observeren op de groep. Deze of meerdere observaties resulteren in een aantal aanbevelingen en adviezen om met het kind en/of de situatie om te gaan. De medewerkers kunnen met deze handvaten aan de slag en bespreken het plan van aanpak ook met de ouders. Na een van tevoren afgesproken periode wordt de situatie geëvalueerd. Het plan van aanpak zal dan worden gehandhaafd of worden bijgesteld. Bij onvoldoende vooruitgang en blijvende zorg gaan we opnieuw met medewerkers en ouders in gesprek. Als de zorg blijft en duidelijk is dat wij het kind niet kunnen bieden wat het nodig heeft, en dat het kind meer specialistische begeleiding nodig heeft, zoeken wij passende externe hulp die ons en de ouders verder kan begeleiden. Uiteraard wordt dit altijd in samenspraak met ouders gedaan.

8.2 MELDCODE KINDERMISHANDELING

Vanaf het voorjaar 2011 is elke kinderopvangorganisatie verplicht een Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben. Het steunpunt huiselijk geweld (SHG) is het wettelijk meldpunt voor meldingen van huiselijk geweld. De organisatie 'Veilig thuis' is dit voor meldingen van kindermishandeling. Wij werken met de Meldcode Kindermishandeling, die op elke groep aanwezig is. In 2011 hebben alle pedagogisch medewerkers en leidinggevenden van Kikeboo de training 'werken met de meldcode' gedaan en tegelijkertijd heeft van elke groep 1 pedagogisch medewerker en hebben beide leidinggevenden de Landelijke training 'aanpak kindermishandeling voor de kinderopvang' gevolgd. Het onderwerp kindermishandeling en de werkwijze van de meldcode komt elk jaar terug in een teamvergadering. In 2018 heeft tijdens de jaarlijkse studiedag het werken met de meldcode centraal gestaan. Deze cursus was voor sommige medewerkers een herhaling op een reeds eerder gevolgde training en voor anderen was het de eerste keer zijn.

9. PERSONEEL

Wij vinden de selectie van personeel zeer belangrijk. De pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse opvang, ontwikkeling en verzorging van de kinderen in het kinderdagverblijf. De pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn bij Kikeboo en de kinderen dagelijks verzorgen voldoen aan het opleidingsniveau zoals beschreven in de CAO Kinderopvang. De selectieprocedure bestaat uit een sollicitatiegesprek, waarbij gekeken wordt naar de persoonlijkheid van de kandidaat, ervaring, visie op kinderopvang en pedagogisch kennis, gebruik van de Nederlandse taal en betrouwbaarheid. In de tweede ronde, zal de kandidaat meedraaien op de groep en ligt het accent meer op het praktijkgericht handelen en een goede match met het team en de toekomstige collega's. De definitieve aanname van de kandidaat vindt alleen plaats als de kandidaat beschikt over een positieve referentie en een geldige VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). Daarnaast letten wij er bij een sollicitatieprocedure op of de medewerkers willen werken vanuit onze pedagogische visie en of ze met veel liefde en enthousiasme elke dag voor de kinderen zullen zorgen. Om ervoor te zorgen dat medewerkers beschikken over voldoende kennis en vaardigheden hanteren wij een opleidingsplan. Dit plan wordt elk jaar opnieuw vastgesteld. Zo wordt voldaan aan de wettelijk gestelde eisen, maar vooral aan het verbeteren van de pedagogische kwaliteit

Al onze medewerkers spreken goed Nederlands. Het grootste gedeelte van onze pedagogisch medewerkers beschikt dan ook over niveau 3F voor spreekvaardigheid. Een enkeling die hier niet aan voldoet, zal hiervoor uiterlijk in 2022 een cursus volgen om een bewijs te kunnen overleggen voor wat betreft niveau 3F.

Daarnaast zijn alle vaste medewerkers in het bezit van een Kinder EHBO diploma, welke jaarlijks

herhaald wordt. Er zijn 4 medewerkers met een BHV diploma die afwisselend aanwezig zijn. Daarnaast hebben de twee leidinggevendenden ook beiden een kinder EHBO en een BHV diploma. Van alle pedagogisch medewerkers, en eventuele stagiaires, is er op Kikeboo een geldige verklaring omtrent gedrag (VOG) aanwezig en zij zijn ingeschreven in het Personen Register Kinderopvang.

Elke groep heeft drie of vier vaste pedagogisch medewerkers, die elkaar afwisselen en dagelijks voor de kinderen zorgen. Dat wil zeggen dat het kind op de dagen dat het aanwezig is, in principe minimaal één van zijn vaste gezichten treft. Aan de 0-jarige kinderen van de babygroep, worden twee pedagogisch medewerkers toegewezen als vast gezicht. Minimaal één van deze twee vaste gezichten zal aanwezig zijn op de dagen dat het kind op Kikeboo aanwezig is (behalve in gevallen van ziekte, vakanties of bijvoorbeeld een verlof).

Bij afwezigheid van één van de vaste pedagogisch medewerkers, door bijvoorbeeld ziekte of vakantie, wordt een vaste invalkracht/ flex werker ingezet, een uitzendkracht of in nood de leidinggevende. Hierbij proberen we zoveel mogelijk dezelfde invalkracht op eenzelfde groep in te plannen. We beperken hierdoor het aantal wisselende gezichten voor de kinderen op de groepen. We streven ernaar om onze eigen invallers zo lang mogelijk in dienst te houden, zodat deze invalkrachten een echt onderdeel van het team zijn. Onze flexibele medewerkers zijn bekend met onze visie, de groepen en de kinderen, waardoor het zowel voor de kindjes als voor onze vaste medewerkers prettig werken is. Incidenteel kan het voorkomen dat geen van de vaste medewerkers op de groep kan werken. In dat geval werkt een vaste medewerker die anders op andere dagen of op een andere groep werkt. Aangezien de peutergroepen en de babygroepen elke dag gezamenlijk openen en sluiten zijn alle vaste medewerkers voor de kinderen bekend. Dit zorgt ervoor dat het voor de kinderen vertrouwd is als een medewerker van een andere groep die dag op hun groep werkt.

Naast gediplomeerde medewerkers geven wij ruimte aan pedagogisch medewerkers in opleiding, de zogenaamde BOL (beroeps opleidende leerweg) stagiaires. Zij volgen de studie PW3 of PW4 aan het ROC. Zij ondersteunen de pedagogisch medewerkers op de groep en ontwikkelen zich tot gediplomeerd pedagogisch medewerker. Een stagiaire staat altijd boventallig (extra) op de groep, wat inhoudt dat de pedagogisch medewerkers verantwoordelijk zijn voor de kinderen.

9.1 PEDAGOGISCH MEDEWERKER - KIND RATIO

In de Wet Kinderopvang zijn regels vastgelegd voor het maximale aantal -gelijktijdig aanwezige- kinderen dat één pedagogisch medewerker binnen een stamgroep mag opvangen. Kikeboo hanteert de wettelijke kaders voor maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroepen, zoals die is vastgesteld in de Wet Kinderopvang en het Convenant Kwaliteit Kinderopvang.

Deze zijn als volgt:

- Een pedagogisch medewerker per drie aanwezige kinderen tot 1 jaar
- Een pedagogisch medewerker per vijf aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar
- Een pedagogisch medewerker per zes aanwezige kinderen van 2 tot 4 jaar
- Een pedagogisch medewerker per acht aanwezige kinderen van 3 tot 4 jaar

9.2 PEDAGOGISCH BELEIDSMEDEWERKER EN PEDAGOGISCH COACH

In de wet IKK is vanaf 2019 opgenomen dat elke kinderopvangorganisatie een Pedagogisch beleidsmedewerker en een pedagogisch coach heeft. De pedagogisch beleidsmedewerker en coach houden zich bezig met verbeteren van de didactische en pedagogische kwaliteit op de werkvloer en daarmee aan de ontwikkeling van kinderen. Alles om de inhoud te verbeteren en de kwaliteit hoog te houden.

De pedagogisch beleidsmedewerker levert een bijdrage aan de van het pedagogisch beleid. Zij geeft beleidsmatige adviezen en schrijft het beleid, waardoor de procedures optimaliseren en dat aansluit bij nieuwe ontwikkeling en (wetenschappelijke) inzichten. Zij formuleert op basis hiervan heldere en concrete doelstellingen voor het pedagogisch handelen op Kikeboo in overeenstemming met wet- en regelgeving. Zij monitoren en evalueren de pedagogische kwaliteit en doen op basis daarvan voorstellen ter verbetering. Op jaarbasis zal de pedagogisch beleidsmedewerker 50 uur hieraan besteden.

De pedagogisch coacht ondersteunt en coacht de Pedagogisch Medewerkers bij het uitdragen van de pedagogische visie, het pedagogisch beleid en het pedagogisch werkplan. Zij vertaalt dit beleid naar concrete situaties op de groep en coacht "on the job" de medewerkers. Ook signaleert ze ontwikkelingen en knel- en verbeterpunten. De pedagogisch coach is tevens aandacht functionaris kindermishandeling, organiseert (pedagogische) trainingen of workshops op verzoek voor pedagogisch medewerkers en/of ouders en geeft op verzoek pedagogisch advies op de groepen. In totaal zal er per jaar 140 uur ingezet worden voor het coachen van onze pedagogisch medewerkers. In het document 'inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach zullen wij inzichtelijk maken hoe de uren worden ingezet.

9.3 3 UURS NORM

De wet Kinderopvang schrijft voor dat er bij openingstijden langer dan 10 uur per dag maximaal 3 uur mag worden afgeweken van de pedagogisch medewerker-kindratio. Aangezien Kikeboo op werkdagen 11 uur geopend is, hebben wij hier ook mee te maken. Op Kikeboo wordt er dagelijks op de Ster, Maan en Zon op de volgende momenten van deze ratio afgeweken: van 8:15 - 9:00 en van 17:00 - 17:45. Daarnaast wordt er tijdens de pauze momenten nog tweemaal 45 minuten afgeweken van deze ratio. Waardoor wij binnen de norm van 3 uur blijven. Er wordt door de medewerkers pauze gehouden op de tijden dat de meeste kindjes op de groep slapen. Op Babygroep de Ster en op de peutergroepen hebben de vroege diensten pauze van 12:45 tot 13:30 en de late diensten hebben pauze van 13:45 tot 14:30. De medewerkers van babygroep de Wolkjes werken met drie medewerkers per dag. Bij hen wordt er afgeweken van 8:30 tot 9:00 en van 17:00-17:30. Daarnaast houden zij houden pauze tussen 12:30 en 14:45, waarbij de vroege dienst pauze heeft van 12:30 tot 13:15, de tussendienst van 13:15 tot 14:00 en de late dienst van 14:00 tot 14:45. We hebben deze tijden afgesproken op basis van een steekproef van een maand om te zien hoe laat de kinderen gebracht en gehaald werden. Zo hebben we inzicht gekregen op welke momenten er werd afgeweken van de leidster kind ratio. Meerdere malen per jaar bekijken we of dit nog steeds zo is of dat er aanpassingen gedaan moeten worden.

Mocht een medewerker alleen werken met een tussendienst, dan heeft zij pauze van 13:15 – 14:00, welke wordt opgevangen door de leidinggevende of indien zij niet aanwezig is een invalkracht.

Op de woensdag en vrijdag kan er op de peutergroepen, als er minder kinderen zijn, om de beurt pauze gehouden worden tussen 12:30 en 15:30, waardoor er binnen dit tijdsvak telkens voldoende pedagogisch medewerkers aanwezig zijn en er niet wordt afgeweken. Mochten dit door het kindaantal niet kunnen dan komt de leidinggevende op de groep om de pauze op te vangen van degene die alleen werkt.

10. HYGIËNE & VEILIGHEID

Kikeboo besteedt veel aandacht aan de veiligheid en hygiëne op het kinderdagverblijf. Vanaf 1 januari 2018 is ieder kinderdagverblijf verplicht jaarlijks een Veiligheids- en Gezondheidsbeleid op te stellen. In dit beleid worden grote risico's onderkend en worden de getroffen maatregelen benoemd. Daarnaast wordt hierin beschreven hoe kinderen geleerd wordt om te gaan met de kleinere risico's.

In samenspraak met alle medewerkers zullen wij minimaal jaarlijks dit veiligheids- en gezondheidsbeleid evalueren in teamvergaderingen of na een gebeurtenis die daartoe aanleiding geeft. In dit beleid wordt ook beschreven hoe uitvoering wordt gegeven aan het vier-ogen beleid.

Het gezondheidsbeleid heeft betrekking op de mate waarin wij als kinderdagverblijf een hygiënische en gezonde omgeving creëren. Omschreven wordt bijvoorbeeld welke handelingen ziektekiemen kunnen overdragen en hoe we de kans dat andere kinderen en pedagogisch medewerkers besmet raken, zoveel mogelijk kunnen beperken. Door dit beleid kunnen wij zoveel mogelijk zorgen voor een hygiënische en gezonde omgeving op het kinderdagverblijf.

Het veiligheidsbeleid heeft betrekking op de mate waarin wij als kinderdagverblijf een veilige omgeving creëren waarin mogelijke grote gevaren worden voorkomen. We bespreken samen met de pedagogisch medewerkers wat de mogelijke gevaren zijn en hoe we de grootste gevaren zoveel mogelijk kunnen beperken. Bij de kleinere gevaren bespreken we in dit beleid hoe we de kinderen hiermee kunnen leren omgaan. We zijn van mening dat kinderen veiliger in het leven komen te staan door te leren omgaan met bepaalde risico's en gevaren. We zorgen wel voor grenzen en observeren en begeleiden de kinderen zodat ze leren omgaan met mogelijke gevaren.

11. VOEDING

Kikeboo verzorgt dagelijks een standaardpakket aan verantwoorde voeding. Dit bestaat uit:

- Vers fruit: zoals appels, peren en bananen met afwisselende variatie van bijvoorbeeld kiwi's, druiven, aardbeien, blauwe bessen, meloen en mandarijnen.
- Groenten: tomaat, komkommer, paprika, avocado of worteltjes.
- Cracottes, soepstengels, rijstwafels en volkoren knäckebröd.
- Lichtbruin brood voor de kindjes tot 1 jaar en volkoren brood voor de oudere kinderen.
- Hartig broodbeleg: 30+ kaas, zuivelspread, hummus, hüttenkäse, kipfilet, gekookte Gelderse worst en salami.
- Zoet broodbeleg: appelstroop, pindakaas, honing.
- Water en thee.

Uitgangspunt van ons voedingsbeleid is dat teveel vet, zoet en zout in voeding onwenselijk is en we houden hierbij de richtlijnen van het Voedingscentrum aan. Tijdens de lunch bieden we zowel melk als water aan en tijdens de andere drinkmomenten wordt er water of (afgekoelde) thee aangeboden. Qua broodbeleg kiezen we bewust voor de 'gezonde' zoete varianten zoals hierboven genoemd. Mochten ouders het anders willen of heeft een kind speciale dieetwensen, dan kunnen zij dit altijd bij ons aangeven.

Kikeboo verzorgt geen flesvoeding en deze dient zelf te worden meegenomen. Mochten kinderen om bepaalde redenen (allergie e.d.) afwijkende voeding behoeven, dan moeten ouders de betreffende voeding zelf meenemen.

Om de voedselveiligheid binnen Kikeboo te waarborgen, volgen we de richtlijnen van de Hygiëncode voor kleine instellingen. Hierin staan richtlijnen met betrekking tot het opbergen en bewaren van voeding, richtlijnen rondom de voorbereiding van eten en richtlijnen omtrent schoonmaak en persoonlijke hygiëne. Het bereiden en verwerken van voedsel wordt door onze pedagogisch medewerkers dan ook met veel zorg gedaan. Maandelijks worden de groepen gecontroleerd worden op de hygiëne.

11.1 TRAKTATIE

Op de groepen zullen er bij speciale gelegenheden of bij bepaalde themaweken weleens andere producten worden aangeboden, zoals bijvoorbeeld knakworstjes, eieren, krentenbollen, danoontjes

of bijvoorbeeld door de kinderen zelfgemaakte pasta, pizza of pannenkoeken. Als dit van te voren bekend is, zal er op de deur een briefje hangen met wat er in deze themaweken wordt aangeboden aan de kinderen. We maken een uitzondering voor de pepernoten met sinterklaas en de kerststol bij het kerstontbijt. In de zomer wordt er weleens een waterijsje gegeten en bij de geboorte van een broertje of zusje hoort een traktatie met muisjes. Mochten kinderen echt geen zoet mogen of een bepaalde allergie hebben, dan geven ouders dit van te voren bij ons aan en houden wij hier rekening mee. Wij vragen ouders verder om ons voedingsbeleid als richtlijn te nemen en om dus een gezonde traktatie mee te geven voor verjaardagen of een afscheid. Het kan incidenteel gebeuren dat kinderen desondanks met een zoete traktatie naar Kikeboo komen, wij vinden het belangrijk dat kinderen dan toch hun feestje vieren en mogen uitdelen.

12. IN DE PRAKTIJK

Ons pedagogisch beleid zal jaarlijks worden geëvalueerd door alle medewerkers van Kikeboo en door onze oudercommissie. Aan de hand van deze evaluaties kunnen onze inzichten worden aangepast en kan ons pedagogisch beleid waar nodig worden aangepast en verbeterd. Door regelmatig met elkaar over ons beleid te praten, blijven we elkaar inspireren en blijven we ons bewust van de bijdrage die wij leveren aan de opvoeding en de ontwikkeling van de kinderen die aan ons zijn toevertrouwd.

Tijdens groepsbesprekingen en teamvergaderingen wordt aandacht besteed aan het geven van feedback aan elkaar omtrent het pedagogisch handelen. Tijdens de tussentijd en functioneringsgesprekken wordt ook aandacht worden besteed aan het pedagogisch handelen van elke individuele pedagogisch medewerker. Op deze wijze willen wij ervoor zorgen dat er in de praktijk naar het pedagogisch beleid zal worden gehandeld. Daarnaast wordt ook het pedagogisch handelen van de groepsleiding en het functioneren van de groep in zijn geheel jaarlijks geobserveerd. Tijdens deze observatie staat de interactie tussen kinderen onderling, maar ook tussen kinderen en de pedagogisch medewerkers, centraal. Deze observaties worden geëvalueerd met de leidinggevenden en waar nodig zullen we met elkaar naar oplossingen zoeken om het functioneren van de groepen te verbeteren. Op deze wijzen willen wij met elkaar zorg dragen voor kwalitatief hoogwaardig kinderopvang.

Naast dit algemene pedagogisch beleid hebben wij een pedagogisch werkplan. Het algemene pedagogisch beleid en het pedagogisch werkplan vormen samen het pedagogisch beleid. Hoe en vanuit welke visie we werken, is beschreven in het algemene pedagogisch beleid. De praktische uitwerking daarvan is vastgelegd in ons pedagogisch werkplan. In dit werkplan staat beschreven hoe de pedagogisch medewerkers inspelen op de behoefte van ieder kind om de pedagogische basisdoelen te bereiken. Het pedagogisch werkplan ligt op elke groep en is de leidraad voor onze medewerkers voor de praktische uitvoering en het pedagogisch handelen op de groepen. Ouders krijgen bij de intake op kantoor het pedagogisch beleid overhandigd.